

Рівненський державний гуманітарний університет
Інститут психології і педагогіки
Психолого-природничий факультет
Кафедра біології, здоров'я людини та фізичної терапії

Назва дисципліни	Концепція сталого розвитку
Загальна кількість кредитів та кількість годин для вивчення дисципліни	3,0 кредитів / 90 годин
Вид підсумкового контролю	Залік
Викладач (і) Прізвище, ім'я, по батькові	доц. Сяська Інна Олексіївна
Профайл викладача (ів) на сайті кафедри, соцмережі	http://kbmf-rshu.org.ua/
E-mail викладача:	syaskainna@gmail.com
Посилання на освітній контент дисципліни	http://kbmf-rshu.org.ua/
Мова викладання	українська
Консультації	<i>Очні консультації:</i> розклад присутності на кафедрі згідно з графіком консультацій <i>Он лайн- консультації:</i> розклад присутності викладача на спеціальному форумі (в інтернет мережах).

Цілі навчальної дисципліни

Основною метою навчальної дисципліни є: формування знань щодо теоретичних аспектів сталого розвитку. Дисципліна «Концепція сталого розвитку» забезпечує формування знань про оптимізацію і гармонізацію взаємовідносин людини і довкілля, створення теоретично обґрунтованих заходів по стабілізації та поліпшення екологічної ситуації в сучасних соціально-економічних умовах.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Концепція сталого розвитку» є:

- Сформувати у здобувачів вищої освіти стійкі знання про сталий розвиток.
- Навчити студентів комплексно підходити до вивчення актуальних проблем суспільства.
- Ознайомити студентів із прикладами застосування принципів сталого розвитку.

- Розглянути суть основних екологічних загроз економічної діяльності.
- Розкрити роль освіти у подоланні екологічної кризи й розвитку суспільства.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути таких **компетентностей**:

- ЗК02. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо на засадах сталого розвитку суспільства та поваги до прав і свобод людини.
- ЗК07. Здатність відповідально ставитися до завдань і обов'язків, мотивувати людей до досягнення спільної мети.
- СК03. Здатність аналізувати природні явища та процеси з точки зору сучасних концепцій розвитку природознавства з метою формування інтегрованих знань про природу.
- СК13. Здатність до усвідомлення сутності взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміння стратегії сталого розвитку та застосування сучасних природоохоронних технологій.

Програмні результати навчання:

ПРН 4. Застосовувати міждисциплінарні зв'язки між фундаментальними науками з метою оновлення та інтеграції знань у формуванні цілісної природничо-наукової картини світу.

ПРН 8. Аналізувати й пояснювати закономірності функціонування природних систем з використанням сучасних досягнень природничих наук для їх охорони, збалансованого природокористування і відтворення.

ПРН 16. Дотримуватися норм безпечної поведінки щодо себе, інших людей та збереження навколишнього середовища.

ПРН 18. Розуміти сутність взаємозв'язків між природним середовищем, людиною й суспільством та пояснювати стратегію сталого розвитку і принципи збалансованого природокористування.

Передумови вивчення дисципліни для формування програмних результатів навчання та компетентностей

Ефективність засвоєння змісту дисципліни «Концепція сталого розвитку» значно підвищиться, якщо здобувач вищої освіти попередньо опанував матеріалом таких дисциплін як: Методологія і методи наукових досліджень в природознавстві, Біологія у старшій школі з методикою навчання, Фізика у старшій школі з методикою навчання, Хімія у старшій школі з методикою навчання, Концепція сучасного природознавства.

Мотивація здобувачів вищої освіти. Майбутній учитель природничих наук, фізики, хімії, біології, повинен усвідомити, що будь-яка діяльність людини впливає на довкілля, а погіршення стану біосфери небезпечно для всього живого, включаючи людину. Це висунуло проблему збереження біосфери нашої планети. Всебічне вивчення існуючих проблем,

взаємовідносин людини із навколишнім середовищем повинні забезпечити стратегічні підходи до вирішення як нагальних, так і перспективних планетарних проблем людства та здійснення відповідної просвітницької роботи серед населення, зокрема, учнівської молоді. Ключову роль у цьому відіграватиме формування високого рівня екологічної культури і розвиток екологічної освіти в інтересах сталого розвитку.

Спільна (групова) діяльність та самостійна діяльність здобувачів вищої освіти над теоретичним та практичним матеріалом навчальної дисципліни здійснюється в таких формах:

- вивчення теоретичного матеріалу, що викладений на лекційних заняттях та призначеного для самостійного опрацювання;
- індивідуальне та групове виконання навчальних завдань, розв'язування евристичних задач із реальної предметної області.

В якості навчально-методичного забезпечення самостійної роботи студентів використовується базова та додаткова література з дисципліни, інтернет-ресурси, матеріал лекцій, методичні рекомендації для виконання завдань практичних робіт та виконання самостійної роботи.

Перелік тем

Змістовий модуль 1. Основні поняття, етапи формування, принципи та складові концепції сталого розвитку

Тема 1. Формування концепції сталого розвитку. Основні поняття та визначення.

Практична робота 1. Історія виникнення і формування концепції сталого розвитку.

Тема 2. Глобальні екологічні, соціальні та економічні проблеми.

Практична робота 2. Вивчення індикаторів сталого розвитку: економічних, інституційних, соціальних, освітніх, екологічних.

Тема 3. Цілі, завдання, напрями запровадження концепції сталого розвитку.

Тема 4. Фактори ризику сталого розвитку.

Тема 5. Принципи сталого розвитку та можливості їх впровадження на різних ієрархічних рівнях.

Практична робота 3. Оцінювання індексів сталого розвитку.

Змістовий модуль 2. Стратегічна роль освіти в реалізації концепції сталого розвитку

Тема 6. Політика в галузі освіти в інтересах сталого розвитку.

Тема 7. Основні напрями реалізації базових принципів сталого розвитку в освіті України.

Тема 8. Етапи і зміст освіти в інтересах сталого розвитку.

Практична робота 4. Методичні підходи в системі освіти задля сталого розвитку.

Тема 9. Екологічна освіта і виховання як основа освіти задля сталого розвитку.

Практична робота 5. Сучасні форми і засоби формування екологічної компетентності школярів.

Тема 10. Екологічна освіта для сталого розвитку та екологічна культура, етика, свідомість.

ІНДЗ

Індивідуальне науково-дослідне завдання з курсу «Концепція сталого розвитку» передбачає підготовку презентацій по змістових модулях, що включає наступні види робіт за вибором студента:

- складання опорно-логічних схем відповідно до вивченого теоретичного матеріалу;
- підготовка та захист науково-інформаційних матеріалів;
- підготовка бібліографії стратегії сталого розвитку природи і суспільства.

Перелік питань, які виносяться на самостійне опрацювання

1. Доповіді «Римського клубу» та його роль у формуванні концепції сталого розвитку
2. Значення конференції «Ріо - 92» для впровадження концепції сталого розвитку
3. Глобальні зміни клімату та їх вплив на соціально економічну ситуацію в регіонах.
4. Збереження біорізноманіття та необхідність територіальної охорони.
5. Глобальні екологічні та економічні наслідки зменшення лісистості
6. Забруднення гідросфери, прогнози на майбутнє
7. Глобальні соціальні проблеми людства.
8. Політична криза, як фактор ризику сталого розвитку.
9. Тенденції природокористування.
10. Поводження з відходами – як першочергова загроза реалізації концепції сталого розвитку.
11. Цілі сталого розвитку.
12. Класифікація факторів ризику сталого розвитку.
13. Принципи сталого розвитку
14. Проблеми впровадження принципів сталого розвитку в систему освіти України.

Рекомендована література та інформаційні ресурси

Основна література:

1. Гринів Л.С. Екологічно збалансована економіка: проблеми теорії: Монографія. Львів, 2001. 240 с.
2. Екологічна освіта для сталого розвитку у запитаннях та відповідях: науково-методичний посібник для вчителів / за ред. О. І. Бондаря. Херсон : Грінь Д.С., 2015. 228 с.
3. Мельник Л.Г. Основи стійкого розвитку: Навчальний посібник для післядипломної освіти. Суми, 2006. 383 с.

4. Методологія сталого розвитку: цивілізаційний контекст: монографія / В.Х. Арутюнов, С.І. Присухін, В.М. Свінціцький, Т.В. Глебова, Т.С. Пітякова, Т.М. Дерев'янка, В.І. Пустовойт. Київ: Нац. екон. ун-т ім. В.Гетьмана, 2010. 296 с.

5. Підготовка вчителів до викладання питань сталого розвитку. Навчально-методичні матеріали для викладачів вищих педагогічних навчальних закладів та системи післядипломної педагогічної освіти: Посібник / За ред. О.І.Пометун. Київ: Педагогічна думка, 2015. 120 с.

Додаткова література:

1. Аналіз сталого розвитку –глобальний і регіональний контексти: У 2 ч. / Міжнародна рада з науки (ICSU) [та ін.]; наук. кер. М.З.Згуровський. Київ: НТУУ «КПІ». 2009. Ч.2. Україна в індикаторах сталого розвитку. Аналіз. 2009. 200 с.

2. Соціально-економічний стан України: наслідки для народу та держави: національна доповідь / за заг. ред. В.М.Гейця. Київ: НВЦ НБУВ, 2009. 687 с.

3. Звіт з людського розвитку в Україні. Людський розвиток і європейський вибір України. Програма розвитку ООН в Україні. 2008. 110 с.

5. Кисельов М.М. Канак Ф.М., Гардашук Т.В. Методологія екологічного синтезу: єдність людини та природоохоронних аспектів. Київ: Наукова думка, 1995. 158 с.

6. Концепція національної системи освіти для збалансованого розвитку / О.І. Бондар, Т.В. Тимочко, Г.Б. Марушевський та ін. *Бібліотека Всеукраїнської екологічної ліги*. 2011. № 9. С. 15–19.

7. Моисеев Н.Н. Человек и ноосфера. Москва: «Молодая гвардия», 1990. 284 с.

8. Миркин Б.М., Наумова Л.Г. Устойчивое развитие: вводный курс: Учеб. пособие. Москва: Университетская книга, 2006. 312 с.

9. Програма дій «Порядок денний на ХХІ століття» / перекл. з англ.: ВГО «Україна. Порядок денний на ХХІ століття». К.: Інтелсфера, 2000. 360 с.

10. Трегобчук В. М. Концепція сталого розвитку для України. *Вісник НАН України*. 2002. № 2. С. 31 – 40.

11. Урсул А. Д., Демидов Ф. Д. Устойчивое социоприродное развитие: Учебное пособие. Москва: Изд-во РАГС, 2008. 330 с.

12. Устойчивое развитие: теория, методология, практика: учебник /под ред. Л.Г. Мельника. Сумы: Университетская книга, 2009. 1216 с.

13. Хотунцев Ю. Л. Экология и экологическая безопасность : Учеб. пособие для студ. высш. пед. учеб. заведений. Москва: Издательский центр «Академия», 2004. – 480 с.

Інформаційні (інтернет) ресурси:

1. Кононенко О.Ю. Актуальні проблеми сталого розвитку. Навчально-методичний посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.geo.univ.kiev.ua/images/doc_file/navch_lit/posibnik_Kononenko.pdf

2. Пилипко В.А., Боголюбов В.М., Піскунова Л. Е. Стратегія сталого розвитку. Навчальний посібник. [Електронний ресурс] – Режим доступу:

http://ecoacademy.org.ua/sites/default/files/theme_files/prylypko_ta_in_2008_pos_ibn_strategiya_stalogo_rozvytku.pdf

3. Основи стратегії сталого розвитку. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://stud.com.ua/33546/ekologiya/osnovi_strategiyi_stalogo_rozvitku

4. Сталий розвиток: екологічна, соціальна, економічна складові. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://buklib.net/books/23305/>

5. Проекти концепції сталого розвитку України: можливість їх вдосконалення та застосування. Аналітична записка // Національний інститут стратегічних досліджень. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/1566/>

6. Стратегія сталого розвитку України на період до 2030 року // проект, текст документа. – [Електронний ресурс] – Режим доступу: file:///C:/Documents%20and%20Settings/User/%D0%A0%D0%B0%D0%B1%D0%BE%D1%87%D0%B8%D0%B9%20%D1%81%D1%82%D0%BE%D0%BB/Downloading/SD%20Project_Ukraine_version%203-2-1.pdf

Технічне й програмне забезпечення /обладнання

Ноутбук чи персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет, інше обладнання з необхідним програмним забезпеченням для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, модульний, підсумковий контроль).

Види та методи навчання і оцінювання

Код компетентності (згідно ОПП)	Назва компетентності	Код програмного результату навчання	Назва програмного результату навчання	Методи навчання	Методи оцінювання результатів навчання
ЗК02.	Здатність діяти соціально відповідально та свідомо на засадах сталого розвитку суспільства та поваги до прав і свобод людини.	ПРН16.	Дотримуватися норм безпечної поведінки щодо себе, інших людей та збереження навколишнього середовища.	МН 1,2, 5, 6,7.	МО 3, 5, 7, 8.
ЗК07.	Здатність відповідально ставитися до завдань і обов'язків, мотивувати людей до досягнення спільної мети	ПРН08.	Аналізувати й пояснювати закономірності функціонування природних систем з використанням сучасних досягнень природничих	МН 1,2, 3,4,5.	МО 2, 3, 6, 9.

			наук для їх охорони, збалансованого природокористування і відтворення.		
СК03.	Здатність аналізувати природні явища та процеси з точки зору сучасних концепцій розвитку природознавства з метою формування інтегрованих знань про природу.	ПРН04.	Застосовувати міждисциплінарні зв'язки між фундаментальними науками з метою оновлення та інтеграції знань у формуванні цілісної природничо-наукової картини світу.	МН 2, 5, 6,7.	МО 2, 4, 7, 8.
СК13.	Здатність до усвідомлення сутності взаємозв'язків між природним середовищем і людиною, розуміння стратегії сталого розвитку та застосування сучасних природоохоронних технологій.	ПРН18.	Розуміти сутність взаємозв'язків між природним середовищем, людиною й суспільством та пояснювати стратегію сталого розвитку і принципи збалансованого природокористування.	МН 1,3, 4,5.	МО 2, 3, 8, 10.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

- МН1 – словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
МН2 – практичний метод (лабораторні та практичні заняття);
МН3 – наочний метод (метод ілюстрацій і метод демонстрацій);
МН4 – робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
МН5 – відеометод у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
МН6 – самостійна робота (розв'язання завдань);
МН7 – індивідуальна науково-дослідна робота.

МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

- МО1 – екзамени;

- MO2 – усне або письмове опитування
 MO3 - колоквиум,
 MO4 –тестування;
 MO5 – командні проєкти;
 MO6 – реферати, есе;
 MO7 – презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
 MO8 – презентації та виступи на наукових заходах;
 MO9 – захист лабораторних і практичних робіт;
 MO10 –залік.

Система та критерії оцінювання у Рівненському державному гуманітарному університеті

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти РДГУ за такими рівнями та критеріями:

Суми балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ЄКТС	Значення оцінки ЄКТС	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90-100	А	відмінно	здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить і опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні здібності	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82-89	В	дуже добре	здобувач вищої освіти вільно володіє теоретичним матеріалом, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	

74-81	C	добре	здобувач вищої освіти вмiє зiставляти, узагальнювати, систематизувати iнформацiю пiд керiвництвом викладача, загалом самостiйно застосовувати її на практицi; контролювати власну дiяльнiсть; виправляти помилки, з-помiж яких є суттєвi, добирати аргументи для пiдтвердження думок			
64-73	D	задовiльно	здобувач вищої освіти вiдтворює значну частину теоретичного матерiалу, виявляє знання i розумiння основних положень, за допомогою викладача може аналізувати навчальний матерiал, виправляти помилки, з-помiж яких є значна кiлькiсть суттєвих	Середнiй (репродуктивний)	задовiльно	
60-63	E	достатньо	здобувач вищої освіти володiє навчальним матерiалом на рiвнi, вищому за початковий, значну частину його вiдтворює на репродуктивному рiвнi			
35-59	FX	незадовiльно з можливистю повторного складання семестрового контролю	здобувач вищої освіти володiє матерiалом на рiвнi окремих фрагментiв, що становлять незначну частину навчального матерiалу	Низький (рецептивний - продуктивний)	незадовiльно	не зараховано
1-34	F	незадовiльно з обов'язковим повторним вивченням дисциплiни	здобувач вищої освіти володiє матерiалом на рiвнi елементарного розпiзнавання i вiдтворення окремих фактiв, елементiв, об'єктiв	Низький (рецептивний - продуктивний)	незадовiльно	не зараховано

Пiдсумкова (загальна) оцiнка з навчальної дисциплiни є сумою рейтингових оцiнок (балiв), одержаних за окреми оцiнювальнi форми навчальної дiяльностi: поточне та пiдсумкове оцiнювання рiвня засвоєння теоретичного матерiалу пiд час аудиторних занять та самостiйної роботи; оцiнка (бали) за виконання практичних завдань; оцiнка (бали) за практичну

діяльність; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти при вивченні дисципліни «Концепція сталого розвитку»

Поточне тестування та самостійна робота										Залік	Сума	
Модуль 1					Модуль 2 (ІНДЗ)							
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	20*	10	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5			
Модульний контроль – 10					Модульний контроль – 10							

*Оцінювання ІНДЗ включає також заохочувальні бали студентам, які нараховуватимуться за такі види роботи і в такому обсязі:

- участь студента в роботі наукової конференції – 3 бали;
- видання тез доповіді чи наукової статті – 3-5 балів відповідно.

Оцінювання за видами діяльності

№ з.п.	Вид навчальної діяльності	Оціночні бали	Кількість балів
T1	Виконання завдань практичних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
T2	Виконання завдань практичних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
T3	Робота на лекційних заняттях, конспекти лекцій	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
T4	Робота на лекційних заняттях, конспекти лекцій	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
T5	Виконання завдань практичних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
	Модульний контроль 1	10	10
T6	Робота на лекційних заняттях, конспекти лекцій	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
T7	Робота на лекційних заняттях, конспекти лекцій	3	5

	Виконання завдань самостійної роботи	2	
Т8	Виконання завдань практичних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
Т9	Виконання завдань практичних занять	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
Т10	Робота на лекційних заняттях, конспекти лекцій	3	5
	Виконання завдань самостійної роботи	2	
	Модульний контроль 2	10	10
	ІНДЗ	20	20
Разом		100	

Залік виставляється за результатами поточного, модульного контролю, виконання ІНДЗ та проводиться по завершенню вивчення навчальної дисципліни.

Політика дисципліни

При організації освітнього процесу здобувачі вищої освіти, викладачі, методисти та адміністрація діють відповідно до: Положення про організацію освітнього процесу у РДГУ, Положення про академічну доброчесність, Положення про оцінювання знань і умінь здобувачів вищої освіти, Положення про практики, Положення про внутрішнє забезпечення якості освіти. Кожен викладач ставить здобувачам вищої освіти систему вимог та правил поведінки здобувачів вищої освіти на заняттях, доводить до їх відома методичні рекомендації щодо виконання різних видів робіт. При цьому обов'язково враховуються присутність на заняттях та активність під час практичного заняття; (не)допустимість пропусків та запізньєнь на заняття; користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час заняття; несвоєчасне виконання поставленого завдання.

Політика доброчесності

Здобувач вищої освіти виконуючи самостійну або індивідуальну роботу повинен дотримуватись політики доброчесності. У разі наявності плагіату в будь-яких видах робіт здобувача вищої освіти він отримує незадовільну оцінку і повинен повторно виконати завдання, які передбачені у силабусі.